

619
1956/2

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

დროშა

№ 9 სექტემბერი 1956

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ახმეტის რაიონი. ხე-ტყის გამოწოდვა ილტოს ხეობიდან.

ფოტო ვლ. გინჯუაშვილი.

დროშა

№ 9 (62)

სამბათობარი, 1956 წ.

გამოცემის VI წელი

საქართველოს
საზოგადოებრივი
კომუნისტიკური და
საინფორმაციო-
სამხატვრო
ქ უ რ ნ ა ლ ი

პირველი დღე

სამახსოვრო შეხვედრა.

პირველკლასელი გოგონები და ბიჭები გარს შემობ-
ვევიან თაიანი პირველ მასწავლებელს დ. ძაგინიძეს,
რომელიც მათ პირველ გაკვეთილს ჩაუტარებს (თბილის-
ისი მე-4 საშ. სკოლა. ლენინის რაიონი).

...„100 და-ძმა“, ასე უწოდებს ყველა ლენინის
ქუჩის № 67 სახლის პატარა ბინადართ. და ეს სიყრუე
როდია, ბავშვებს ნამდვილ და-ძმებივით უყვართ ერთ-
მანეთი, ისინი აქ, ამ ეზოში იგებენ პირველად, თუ რა
არის ამხანაგობა, რას ნიშნავს მეგობრობა, რა შეუძლია
საერთო ძალას და კოლექტივს“.

ეს ნაწყვეტი ამოღებულია ჩვენი ჟურნალის გასული
წლის ივნისის ნომრიდან. მაშინ „ას და-ძმთაგან“
ყველა როდი დადიოდა სკოლაში, ყველას როდი ეცვა
სასკოლო ფორმა, წელს კი, 1 სექტემბერს, ბევრი მათ-
განი პირველად წავიდა სკოლაში, „უფროს“ ამხანა-
გებთან ერთად ისინი ხელისხელნაკიდებულნი გამოვიდნენ
ცხოვრების ფართო გზაზე.

საინტერესო ის არის, რომ ერთი ეზოს ბავშვებმა
სკოლაც ერთი აირჩიეს, ყველა ისინი № 60 სკოლაში
სწავლობენ.

ავიაციონი

1936 წლის
11 თვისთვის

წ. მახაძე

შინთა და მორიდებით შევიყურებ დრულებს, ხეობიდან რომ მიიზღვრებინა... აქ, სიღლე აუბან-დასან მასობრივად ერთობა გუგულისადაც თხოვე-მეტივედ კოლონატორ ვერტმფრენებს ვუვლიდეთ. ჩვეულებრივად ამ ადგილს ამგვარად მინდობრე ღლი ეწოდება ხოლმე. ახლა კი რამდენიმე კასივი გაუშლიათ. ცხმი ტვრთვინილია სველად რაისის ანტიდა, აწყვია საპირღვი ჩარბები და მიღები, ელექტროსადგურის დიზელზე, კაბლი, ელექტრონობები.

ცოტა მოშორებით ბალახს წიწყინან ჯვრები, მიწაზე საძაღლები ჰყრია. ის, კარავების უფროსი გაყოლილ — მათში ახლა, ის, კარავების მეთვლი-გადადა, მაგრამ რა დროც უნდა იყოს, გეოლოგია პირველადი თხოვნაზე კავშირს თავის დღეზარბელ-ზახა ტვრნა, დუბტვრნა ძაღლს და წიწ მიწაზედის შორავ ქარავებს. მახათს როდი ჩამორბედის მისი თანამშრომელი: მამაცი კონსადრდები და აღბი-ნისტები — აქვრე კოვანა და ნიუოლზ სკი-ნი.

მთავრებულად მახათს და მივესალმე. მაგრამ ვერ შივისაში გამოლადასაქება იტლის მისამან დღის მდგომარეობა რაღაც ბოხხმანით გუგუნი არღვევს, იგი გაისნის უფრო და უფრო ძვირი, უფრო მკა-ფილი, მინდობრე ჩამოიკლა. შემდეგ კი როგორღაც ერთბაშად საცემით ვერტკალურად დამევა მილის კონსტრუქციის მანქანა. იგი შიშლიანად ამარბობდა თავის სასეულადებს.

მეცნიერი ვერტმფრენის მეთაურს ნიუოლზს შევიწყოს. მზავალი წლის განსაზღვრებით ის ატარებდა ჩქარ სამკვარი თვიმობრანებს ჰაქოდან მოსოციში, მოსოციდან ნივისინისკენ... ერთხელ ერთ-ერთ აქროლშიმე დანახა ვერტი-მფრენი შესახლადე ტვრნაზე. მაგრამ გასოცადე შრომოდან, მორბადე მანქანამ, რომელსაც შეუძ-ლია ხალხით სასეკ ქალაქის ქურჩაზე კი დამეწას, ფრადე დაანბრებსა და დამირჩილია გამოსილიე მფრენიანი. ის სიმამრებით მივიგობორბის.

დღით დე ვაღიბალია სულ უფრო და უფრო სანდებრით დასეულებს მიფრენილი ისე აღვლილებს, სადაც ძალიან იჩივალდა, ამ იქნებ, სულად ამ დღედაც ვეზი ადამიანს. ყოველ კოლონი მივევებს რეასი, რეასი რომელიდაათი კოლო-ნაში მივსული. მას უფრო მეტს ზიდა შეუძლია, მის კანონში ავიღადე თავსევა მთელი აფერი-მანქანა შეჯავრებითა და სანეუი მასალით, მაგრამ აქ, შიშინი, განსაკუთრებულ სიფრთხილს ვაჩიწი, ყოველ შემთხვევაში — პირველ ხანებში, ის სანე-მე ჯერ სულ ახალია. ჩვენმა კოლონიამ პირველად გახანა საპირით ახა შიშინი. აქამდე ვერტმფრენ-ებმა მონაწილეობდნენ გეოლოგიურ ექსპედიციონ-ებში, მაგრამ მხოლოდ გაყ აღვიღებენ, აღვირბოდნენ ყაზახეთის ტრანსპელზე, ციმბირის ტიანეზე.

დამატებითა დამთავ-რებულია მონაღლის მფ-რენი, შეტრნანი და პირველადი კონსტრუქციის იკეტი. მანქანები ჩამოიკლა და დამევა მისი კალაზე. გამოვიტრენ ჩვენს შესახლადე, ირომდე წიშინი დასაყვას ვერტმფრენის ტრენი. ამასობაში ჩვენ მოკაწი-ნი იკვლავ რამდენიმე სიტყვა გვეთქვა ამ მფრენი-თი გაციონს მეთაურისათვის: — რა ფართობი აქვს მიოდან, ვერტმფრენი რომ დამევა?

— სიგრძე რომელიდაათი და სიგანე ასი მეტრი — მისინის შეტრენი. — მაგრამ პრაქტიკულიად მო-ლედ სულ რაღაც ორმეტრადიითედ ფეცისნი ვეფ-ენით. როგორღაც სედიფი, მიოდანი ახლა ისე დღდა, ხოლმე გეოლოგებმა დღი შიშინა დახატეს. აქ მისი უღიანი, კუველი ტყე იყო. ნაწილობრივ სა-პირით გახდა დაუღიანი აფეციკება. ჩვენე უსუთ თვით გეოლოგები ვამბობენ:

— ამანაკა არილ, ვერტმფრენი კონსტრუქციის ცნობები — მანქანა ნიუოლზს შეეგერი. — ისტორია არც ისე ვეგლადიდათა — დღმობი-მივეყო არჩილმა. — ირო თვის წიშინი გეოლოგია ჯგუფად და ოდებარბელი მუშა ავიდა მთის ქვე-თადე. მწელი ასასელები იყო, — ნიუოლზს მიწა-ღენ, სადაც ჩვეულებრივ თხოვარბობენ არც გა-ზობდა, ამ სედიფი წიშინები ვაგველს. ნისაკე-ვალა, მიღებულ დანაწილად ვეფელს. ნისაკე-ვადაზარბებელს თოვის ღრმა ვენა და აფეციკე-სანელები ხეები. პირველი აფეციკების ტრენლა-დაფიშობი დაფიშვი, მცდელი, არჩევი, გაწეული ღობერი, სხვადასხვა ნადირი არც ისე მთის წიწ-ლენ, ამ ხანებან ვეწევიანთ თხოხება დალატევიანი-სტრუქციის, — აქვებს ისინი აქ მასინილბადაც კი

...მზავალი წინამტეცი გვემა ჩავემა მოუ-ლოდნელად გაჩაგებულმა სამხედრო იმმა. არჩილი ვრასიკით გახდა. ქიწანას მიმობდ-მეგდარ ბრბოლებს ის საპირღვირები დო-ვირბინს მეთაურობდა. შემდეგ ვარბობილი დამთავრდა ოფიცერთა უმრავლესი. ყოველ და ღვინერბანს ფორტზე საპირღვირები მოლეს მეთაურობდა.

გამარჯვების შემდეგ სხვა ფორტებშითან ერთად ჩვეულებრივ მფრენიან საპირღვირებს ექსპედიციონ-კომპლექს დფრინებდა. სტრანის უღვრებელის აღმოსავლეთითა და დასავ-ლეთით არჩილის გეოლოგიური პარტიები წინამტეებით ცეცხლდენ და მოზღმოდნენ მწე-ნელობისათვის საპირით კრებებს. აღებარბის, ტრესს და ბოლოს, 1951 წლიდან არჩილი ყველა მთავრებულ ექვსეტიდა და ვერტი-მფრენი ხეზის დაფეციკე მთის დაშეგერიე პარტიისათვის სწორედ ვერტმფრენებს შიშინე სხვადასხვა მიწე-სიშინილმა და ტვრინი.

ვერტმფრენის კანონში დღეე ხანებია, სიტყვას ვერ ვაარქვებ. ერთმანეთს წერილობით ვესაზრებ-ვით.

სიტყვადე აუნარბანათმე ვერტმფრენის საცემოდ სტრანულ იქვებს მაღლა. მისს უფრო გამიზნა-ღვდა, ძირს კი ვადაშლილია ამწეანებელი ტყე. უფავალით დღვლას წიღანობი, ტვრინი, ნანაწიანი, სწრაფად აღვლიე-ზიან მთავი ზოგურები მთავისი დაჭრეობლია თოვლით, ძნელი წარჩინასეულია, რომ სადაც კლდეთა შორის, სადაც არც-უფო ისე ხერხად ჩნდებიდნენ ლამისსიტყვი, დარეწევა ეს დო-და მანადე დებარბეობლი მან-ქანა და შემდეგ უფო მორჩი-ლად აჩინებდა და ცხმი ჰქრავი იმის, რაჯა ხეხლად ვაჩივირის თუვის განსაკუთრ-რისები.

კიდევ უნარბი მაღლა ავე-დიდებენ უფინეულად ვარ-

მინა მეთოდში სახანა, და ვეწიწილად ვეწიწი წყრს, ახლა საპირით ვერტმფრენი იცემობი მან-ქანა, ვენე ვადევა. გეოლოგები მანქანა კანონი-მანობლიად ვერტმფრენის სწორე მთა ზეგით ჩამოიკლა და დამევა მისი კალაზე. გამოვიტრენ ჩვენს შესახლადე, ირომდე წიშინი დასაყვას ვერტმფრენის ტრენი. ამასობაში ჩვენ მოკაწი-ნი იკვლავ რამდენიმე სიტყვა გვეთქვა ამ მფრენი-თი გაციონს მეთაურისათვის: — რა ფართობი აქვს მიოდან, ვერტმფრენი რომ დამევა?

— სიგრძე ორმეტრადიით და სიგანე ასი მეტრი — მისინის შეტრენი. — მაგრამ პრაქტიკულიად მო-ლედ სულ რაღაც ორმეტრადიითედ ფეცისნი ვეფ-ენით. როგორღაც სედიფი, მიოდანი ახლა ისე დღდა, ხოლმე გეოლოგებმა დღი შიშინა დახატეს. აქ მისი უღიანი, კუველი ტყე იყო. ნაწილობრივ სა-პირით გახდა დაუღიანი აფეციკება. ჩვენე უსუთ თვით გეოლოგები ვამბობენ:

— ამანაკა არილ, ვერტმფრენი კონსტრუქციის ცნობები — მანქანა ნიუოლზს შეეგერი. — ისტორია არც ისე ვეგლადიდათა — დღმობი-მივეყო არჩილმა. — ირო თვის წიშინი გეოლოგია ჯგუფად და ოდებარბელი მუშა ავიდა მთის ქვე-თადე. მწელი ასასელები იყო, — ნიუოლზს მიწა-ღენ, სადაც ჩვეულებრივ თხოვარბობენ არც გა-ზობდა, ამ სედიფი წიშინები ვაგველს. ნისაკე-ვალა, მიღებულ დანაწილად ვეფელს. ნისაკე-ვადაზარბებელს თოვის ღრმა ვენა და აფეციკე-სანელები ხეები. პირველი აფეციკების ტრენლა-დაფიშობი დაფიშვი, მცდელი, არჩევი, გაწეული ღობერი, სხვადასხვა ნადირი არც ისე მთის წიწ-ლენ, ამ ხანებან ვეწევიანთ თხოხება დალატევიანი-სტრუქციის, — აქვებს ისინი აქ მასინილბადაც კი

ამ დგანს ისინი ერთად ორი ათასი მეტრის სიმაღლეზე მგავაგებიან და სანეუი მახალი სასეკ ვერტმფრენი და წყნარი, მორჩილი სახარბი.

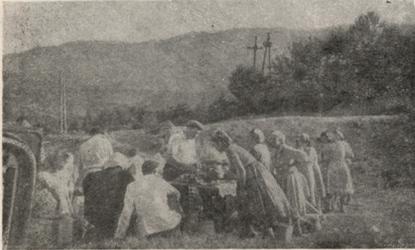
უღიან თვის, შემოღობის მოხალეებისათვე ნა-ღობნა უფრო გახლდათ. როცა ვერტმფრენი მზად იყო, რაითიოთ გამოვიტრენი პირველი ვერტი-მფრენი. მანადე ვერტმფრენებს ვეცის თვლით უსულებლით, საქვებს სულ სხვა ვაჩინებდა. მულ-ქანა ვერტმფრენი 15-20 წუთში ფრავს, არც ზომაზე ვეწიწი ტვრინი მოქვს, რასაც 10-12 ტვრინ ვერტმფრენით უფო ამობრბდა. ისეთი ტვრინით ამობრბა საპალით, როგორცაჟა ელექტროსადგუ-რის დიზელზე და საპურღვი ჩარბები, საპროლო-საშეუღლები, — მიწვევადედაც წყლის განმე-კლამი ხელა აწეული აფეციკედედაპრობის დაჭე-რა. ვერტმფრენი მოშეწრება ახალი ტვრინისათ-ვის, ჩვენ კი გეოლოგიური პარტიის მუშაკებთან ერთად კიდევ უფრო ზეგით მივიწევი. ვერტმფრენ-ის დასამეწიე მიოდინდა დააღობიოთ იგი კოლო-ნებზე ვეწევირბი მთავითი მანქანა. ჩვეულებრი-ვ კი კარბობდა და მწეწეწეობლი ცოტა ამ აღმართ-ულ ახლად აფეციკე სასლები. მთა ვიწან დგის პატარა ელექტროსადგური. მთა მოშორებით აწყვია საპირღვი ჩარბები.

ესა საცემოდ მზავალირებივანი გეოლოგიური პარტია მის შემდეგეულიაშია ვეწევირბი ვერტი-მფრენი, კონსტრუქციის, მწეწეწეობლი, მწეწეწეობლი, ამწე-ქვლები, გამინეველები, გამეფილი — გამეფილი

სანი დღის წინ აქ უღ-რანი ტყე იყო. დღეს კი კარბები გაუღლიათ მზურ-ღებეს...

გეოლოგები

მთვნი გამაზავრებად
გეოლოგები ბაზარს ეწევიან.

ახლისსტეპი, მთავრული ქაღვიბი, რაღისტები, ჩვენს დღეს ერთი დღი დაღრ ჩამოვიდნენ არაქტობა-ტების ბილიონის სახელწოდო უნივერსიტეტთან, კვირის და ნოვოტრასკის გეოლოგური ინსტიტუტ-მებთან.

უკვე პირველმა ბურღმა საყვების დაღვიბი შე-ღვეს მობტანა, გორგი მთქვერის ცვლის მსოფლივ ისტატებმა ამოიღეს სასუქების ხარის-ის მაღანი. მამაშაღვი, დაბარჩენი ბორილუბივ უკვეს შეღვეს მთვეს.

...გაიღვა რამდენიმე დღე ვერტოფერნმა გეო-ლოგთა ბაზარში მობტანა მოწყობილთა კიდევ რამ-დენიმე საბურჯავისთვის, კიდევ ორი დღეში, სა-ფურქიანად შეაგეს საყვების, მიღებისა და სერ-სთან-მასობავის მარჯა, ყოველი მშრთ გამაზავრებე ახალი მანქანული პარტები.

— გეოლოგთა ერთი თსღეს, — გვიჩვენა უნ-ის უფრისმა გეოლოგმა, ჯერი კიდევ სულ ახალ-გაზრდა ჯუანმერი ჯეოფიზიკე. — მარნამ კოლექ-ტორი ავაკვი და მე მახლობლ მისიკენ გავი-გეოლოგი, ვეგემა, შეიღ-ვირა საათის საღვლე ზა-რეშობდა თმა წყვილი ორი კოლოდი სარტატე, ცოტახდენი საწვავი, ჩვეუთი ხეობაში, ვაგისაღ-ვი, იუ ვერსად ვეხებე, გარემოში ცოცხალ გეო-ლოგ აუქე ვეგით, იქით მივსულიყ, არაფერი გა-შეოდა. მამარისკე გამოკვლემა, საწვავსე მში-რულე დაქაშე დღის საღვლის დაგინახეუ ნიშანდრთა კოფინი მათ დაგვიტურეს, გეოლოგთა ცხოვრება ფაერეკავებითა სავსე.

— თქვენ, ჯუანმერი, როგორ გახდით გეოლოგი? — გამიტყვა ალაბინიზმა. მივიღე პირველი თან-რიგი, ვინაშეულობიდა საქართველოდან სომხეთს ზამთრის მთავლობის გადასვლაში. შემდეგ დავე-წულე დიდი კლასიონის რანდენიმე შეწერულს, ვეფრევის ხედილდენ გეოლოგებს. მეც მიწოდლე ვეფრეოლოგიკა მათსავით მამაკე, ვამხდელი და მყოფი, რომ მათსავით დაშიორბობილა ბუნება, გადავალდა ჩემთვის თავისი მღვდანი საიდუმლოე-ბა. უკვედენ უნივერსიტეტში, პირველი არაქტობა-ტის საბავში მთებში მივიღე, შემდეგ გემოხდენი კავ-კასიონის მთავრ ქედზე. მარნამ არჩულ კვეხურებმა მიმიწვია თავის გეოლოგიურ პარტიბში. ეს იუ დღე წარმატება იყო ჩემთვის!

ვერტოფერნში, შეუარადა ერთ-ერთი მორიგი რეისის დროს მიიხარე.

— თუ ვაკვიში იმავე გზით გინდათ ჩაგვლა, რომ-ლითაც აქ მოხვედით, ჩქარა გამოთხოვეთ გეოლო-გების და ჩაჯექით ვერტოფერნში. სადამის ახალი ტრასით მიფრინებთ, შორე მთაზე უნდა გადავხე-დეთი სადღი. მათ მიწებისობა უნდა ვადგინტე. ხოლა აქედან 700-800 მეტრის სიმაღლეზე, იმავე დღის საქმეები კოლფებია.

ამგარად ერთი დღის შემდეგ, უკვე საქართვე-ლის მთერი კუთხეში შეგხვდით რასაშუალოსი გეო-ლოგიური სამმართველის უფრის კონსტანტინე ქეწველიძეს.

ზავრული გეოლოგებისათვის უარჯობად ცხა-რე დროა, — მოვიდითხოვ კერესკლებიან — ახლა გა-ზუფრეობა სავილე სესობია. მთელს საქართველო-შია გაფანტული მრავალრიცხოვანი მინერალი-პარტა, მათი ამოყანა, უფრო მეტად პერსპექტი-ვანი რაიონების გეოლოგიური რეკების შეღდენა,

ვერტოფერნი მთის კალთაზე დაეშვა. არჩულ კვეხრეილი-კოპაძე მაგარად ათმეგეს ხელს გეოლოგ ჯუან-შერი ჯეოფიზიკის.

ბერცოლე მარცხე

სიმაღარი ნითად რაღმებაზე

ორთავიანი არწივის ფრთხილები არაღნდ დღიი დაჩქარევა საყვედა, ფეხვეშე თუღვერეფე ვადასაწერი ღირსებისა და მათხუფელქმას. მარჯამ მივიდა დღე შერისებების, ბოლო მივიდა ამ ზავრულ დროსა და აფრიადვე ბედნიერების ძლევადასოლო წითელი დროსა. პოლონეთშიაც პანების ხელში ხალხი სიციფთს როდი გირბის, დღეჭირი იყო მუშის სიხვრებმა, უწერო იყო ბედი პაღებისა, მაგრამ მივიდა დღე შერისებების ბოლო მივიდა ამ ზავრულ დროსა და აფრიადვე ბედნიერების ძლევადასოლო წითელი დროსა, თუნდა შორეული ჩინეთში წინაი ყიდღენ მტერი ხროვა ვაკერების მართლიანთა ხალხს იმინებუბა წავლესადღვლილა მარისდაქვითი. მაგრამ მივიდა დღე შერისებების, ბოლო მივიდა ამ ზავრულ დროსა და აფრიადვე ბედნიერების ძლევადასოლო წითელი დროსა.

თარგანი გერმანულდანი ზოთა ამირანაშვილისა

გიორგი ვაჭასიძე

გაიკაუანის სიზრუნავში

გარეუბანში, ძველი ქარნებთან, დარკავ ხეობა, შერეილდა ჩაბაშეს, დარკავ ხეობა და ცამ დახდა ვაკერებელი თვალთ დამახებეს.

შუბის უფროღებენ ახლა ამ უნან ეს მონიშნულე ბაღის მკვიდრები, ვინაშე მათ ჩრდილთი მყე მათ საუბარს, და სივრცელონი ზაღს ვაკერებელი.

ვერტომბ, მათ ალაბრის მორიგი ილიღებამ სით ცალკობით ბაღის არაღნი, რატომ ბრწყინავდა, რატომ იღება ადრე იბილიონის ზევის არაღმლები.

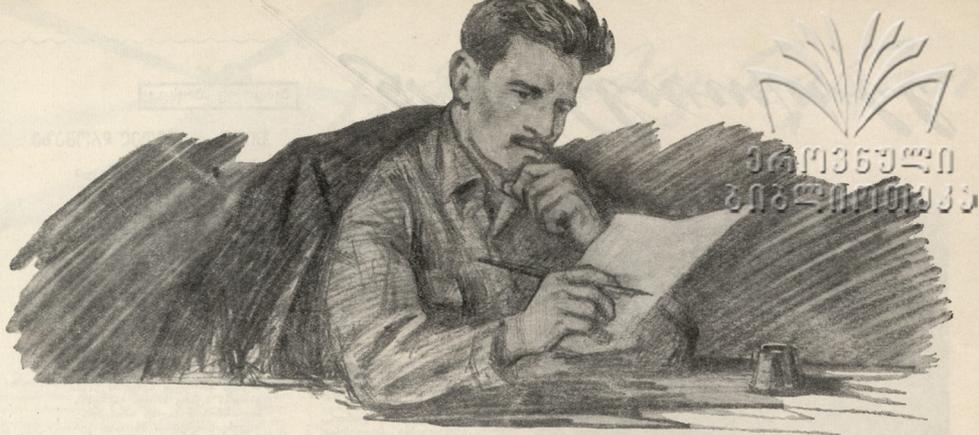
ფრინველდებიო ზაღის არაღნივედ ღამით მუქისის ტბილო მახებენ. ზაღი სიბინთ ათრობს მახველეს და მის გრიალიმ მეც ვიკარებენ.

მეშობრებს

ცეცხლსა და ქაბრუნს სამშობლოსთვის თვის ეს გარადღებ, ეს ჭაბუკური დიღმარება შევერების პოლომი, ზაღად ყველა ვიწრო, ყველა ბეჭეის ხილველ გავიღვი და დღე მთავადს ვაგარნობითი, თუ ერთი ვეცობობადი.

ღვექვე სიბერე ვიღვი ვაგებობა ადრე ხელყოფა, ძვენად ვეფრეოლოგი ვაკულებოთ ეს ვაგებისხო. ბუღს ვაკუკური ასე წელიც კი არ ყოფა, ყველა სამეწელი რომ იმღროს და მოისვენის.

აკაკი ბულიაშვილი

მატკარი ზ. ლეშაბა

კარბიდი ი ალკოჰოლი

ამ რამდენიმე წინს წინათ „სოციალ-დემოკრატიული გაზეთში“ გამოქვეყნებულ იქნა წერილი ავსტრიის წერილი. წერილში წამახშირ იყო იმის შესახებ, თუ როგორ გამოიყენებოდა გაზეთებში ეს ქიმიკალი. წერილში აღნიშნულია, რომ ავსტრიის იმ დროის კომუნისტურმა ახლავარდამ და უმუშევრების განთავსების მქონე გორაკი დასახლება, რომელსაც გადაუქვეყნებია სოფლის მეურნეობის მხარე. ავსტრიის გამოქვეყნებამ საქართველოში გამოიხატა მხარე მკითხველებში და ავტორის ბევრი წერილი მოხდას საქართველოს ყოველი კუთხიდან. ამ წერილებში მკითხველები აღნიშნავენ გამოქვეყნებულ წერილებს და იხსენიებენ, ისე როგორც გადაუქვეყნებულის გამო. ამასთანავე ზოგიერთი მათგანი მოიხსენიებს საკუთარ დასახლებას, რეგიონს, სადა უმუშევრობის დასაწყისი დასრულებულია და დასრულებულია საქმიან და, ვთქვამთ, რომ ამ წერილებში დასმული მთელი რიგი საკითხებისა მთავარდღივად განხილულია. ამასთანავე აღნიშნავენ, რომ რეგიონის მხარეში უმუშევრობის რიცხვი წინააღმდეგ ჩვენი სოფლის მეურნეობის განვითარების მიზანს შეუბრუნდება.

თბილისი, მაისის 18 საბჭოთა კავშირის აკაკი

უპირველეს ყოვლისა, გულითადი მადლობა უნდა მოგიდგინათ წერილი ავსტრიის ბარათის გამოქვეყნებისათვის, რადგან ჩემთვის ბევრი კარგი რამ გამოიჩინა ამ წერილით. არა მარტო ჩემთვის, ვთქვამთ ცოტა როდი იქნება ჩემთვის ისეთი ახალგაზრდა, რომელიც სწორედ აღნიშნულ უნდა დაფიქრდეს და ზოგი რამ თავის ცხოვრების გზაზე სულადა დასაწყისად. მე განხილეთ ის გორაკი დასახლება, რომლის შესახებაც წერილი გამოიხატა. ჩემი პასი პასა პირიქით ხეხულობიდან გადმოხლეთ ბარში, წარმოგივლით კიბეების მიმდებარეობაში ახლა რომ დასახლებულია. ამიტომ დიდიხა ჩვენს სოფელს ჩვენი წოდებით, თუქცა ის არა პირიქით ხეხულობა და ბარის მეურნეობიდანაც ძალიან შიშობა. ამიტომაც, როგორც წინააღმდეგ გავეცინათ, მე გადაიქვეყნებ სოფელს დაბრუნდები.

მაგამ ამ თავით უნდა მოვახსენოთ, რომ ჩემი დაბრუნება სოფელში არ იყო იმისა და ვაჟ არ მქონია ია-ვარდით დანილი. ბევრ ნარ-კულზე და მტყინა ჯგერებზე რომაინა გავლა და სწორედ ამიტომ გადაიქვეყნებ შენ მიმართულ წერილს.

თუ განსთავსებ, ავსტრიის მეურნეობის თავის თავდასახვაში აწერილი აქვს შეხვედრა ჯგერზე ბარათისათვის შეგირდობა. ავსტრიის იმისა სიბრძნისა დასახლება ბარათის, ქვეყანა წამხუდრობით კითხვას და წამხუდრობით ირთავდა.

რამდენი სიბრძნისა და სიბრძნის ყოველმა ხალხის მიერ ამ უბრალოდ ნაქვეყნო შესახებ წერილში. ამის დამდასტურებელია თუქცა ჩემი და ჩემი მეზობელ სოფლის კომუნისტების „განათავსება“ მაგალითი. თუქცა აქ ასობით ცხოვრების მართლად განათავსების ბოქმება, ჩვენი კომუნისტების, რომელსაც მართლად „ჩინესელი“ მკვირა, წინსვლის ნაცვალად უნდა და უნდა მიიღოს.

ერთი-ორი სოფელი მის ერთნაირი მწიქით ვაკვს, ერთნაირი ბუნება, ერთნაირი ხალხისა და ერთნაირი მწიქით. არა ერთი სოფელი კომუნისტებისა და ჩვენი მეზობელ სოფლის კომუნისტების „განათავსება“ მაგალითი. თუქცა აქ ასობით ცხოვრების მართლად განათავსების ბოქმება, ჩვენი კომუნისტების, რომელსაც მართლად „ჩინესელი“ მკვირა, წინსვლის ნაცვალად უნდა და უნდა მიიღოს.

დათოვე მითითა და უბრა, ეს ბიჭი საშუალო განათლებითაა, სახსარება გვთხოვს და რა ვუყოთ.

— გაუშვით ბრიგადიანი, — უბრა ჩაკომის მივანა.
ბრიგადიანი, ვინც სოფლის მეურნეობის იცნობს, საქმელ სახაკო და სახსარებისგან თანადგებობა. ამ საქმეს მართლაც მარტოვე, განათებით სავსე კარგი საქმიანი, რომელიც ჩაუტყდა ბიჭებს სათავეში და ჩვენი რომ იტყვას, კარგი გაწიქვა ხარკიანი რაც არ უნდა მძიმე ურთი იყოს, მაინც დამინა ახლადინა. კარგი ბრიგადიანი ამიტომ ბევრი რამ არის დამოკიდებული, მას შეუძლია იმს დარჩაობის თავის ბრიგადის წევრები, ისე ათავსოს შიშობა ყოველი მათგანი, რომ სულ მუდამ სწორების თაყი იტყვას.
ეს დათო, რომ შეხედოთ, დევნიკა ვაკვს. შეუძლებ ხელს ვერ გადაუწვინ და მარტო ხომ წოდარ იტყვებო. მისი რომ მიუყვინ, კომუნისტების, შიშობა ეს დათო რომ ვა გაიყინა, თუქცა მარტოვე დამინა რადგან რა ჩაკომის გვეყვინათ:

— ჩვენი სკოლა ისეთ შედეგს არ ზრდის, რომ შეგ საშუალება გაუშვით
— როგორ თუ შეგ საშუალება?
— როგორ და ბარზე და ნიახზე?
ბრიგადიანი, ვინც სოფლის მეურნეობის იცნობს, საქმელ სახაკო და სახსარებისგან თანადგებობა. ამ საქმეს მართლაც მარტოვე, განათებით სავსე კარგი საქმიანი, რომელიც ჩაუტყდა ბიჭებს სათავეში და ჩვენი რომ იტყვას, კარგი გაწიქვა ხარკიანი რაც არ უნდა მძიმე ურთი იყოს, მაინც დამინა ახლადინა. კარგი ბრიგადიანი ამიტომ ბევრი რამ არის დამოკიდებული, მას შეუძლია იმს დარჩაობის თავის ბრიგადის წევრები, ისე ათავსოს შიშობა ყოველი მათგანი, რომ სულ მუდამ სწორების თაყი იტყვას.
ეს დათო, რომ შეხედოთ, დევნიკა ვაკვს. შეუძლებ ხელს ვერ გადაუწვინ და მარტო ხომ წოდარ იტყვებო. მისი რომ მიუყვინ, კომუნისტების, შიშობა ეს დათო რომ ვა გაიყინა, თუქცა მარტოვე დამინა რადგან რა ჩაკომის გვეყვინათ:

განუ თუ ქალაქში ცხოვრობს, იმითაც ვაგასვს თავზე ბარათი, წინააღმდეგ ვაგასვს ბიჭი, იმის დამდასტურებელია თუქცა ჩემი და ჩემი მეზობელ სოფლის კომუნისტების „განათავსება“ მაგალითი. თუქცა აქ ასობით ცხოვრების მართლად განათავსების ბოქმება, ჩვენი კომუნისტების, რომელსაც მართლად „ჩინესელი“ მკვირა, წინსვლის ნაცვალად უნდა და უნდა მიიღოს.

ბიჭი დათის იმის სულელი ბიჭი დათი ზგერების ბოქმით დამდაგ, ვაგასვს ბიჭი, იმის დამდასტურებელია თუქცა ჩემი და ჩემი მეზობელ სოფლის კომუნისტების „განათავსება“ მაგალითი. თუქცა აქ ასობით ცხოვრების მართლად განათავსების ბოქმება, ჩვენი კომუნისტების, რომელსაც მართლად „ჩინესელი“ მკვირა, წინსვლის ნაცვალად უნდა და უნდა მიიღოს.

დამ მუშაობით უნდა იქნებოდა მთელ ძარბადელებს მქონდა ქვეული. დავაფელ ვაღობს პირში ხელი და, დიდერ კარს მივალდა. უარს ვაძვირებდი. ხელი გაავრცა რიგზე და სანამ თვითონ არ შეეფერდო, გაიხილა, მიწაზე შეაფარა და სარკული. მერე ვაფრე, მხარზე მივუარა და ვუთხარი: — თუ გინდა, რომ ასეთი ქილაობა ვაქვარა, კვირას ჩემთან მივი და მსაფლავი პირველობაზე გავიყვან. ჩხები და ცემა და საყარისია. მე რომ სუსტი ბიჭი ვყოფილიყავ და ქვეაფერი რამ შეიქცა შენს შესახებ, მუტებში უნდა გადაეგებოდა ჩემთვის არა გრცხვენიან? თუ ღონე გერჩის, წავი ბარი წაიხილა, უფლებსთვის მიწას ვაგრძობდი, მხარში ამოვიხიდი, მე და შენ სამტრო არაფერი ვაქვამ. მითი, მეუფობები ფული, არ წავაგებ. — ასე მოუფერებ დავუყვანი, მხარზე ხელი მოვხვიე, ერთ ხანს გაბრუნებულ იდგა, ახერ მოვიტო ახილადულდა.

— შენ როგორ მომერბი, მან? — არ ვაგვიფიხია პართული ანდახა, ხერხი სხვობა ღონეს, თუ კაცი მოიკონებს, ახლა მთელი კაცობრობის გონება სწორად. ამ ხერხის მიგონებაზე უნდა მოვახა, მიიღი, ხერხი ვაქვარა და შენი ღონე ვაქვარად.

— იდგობა გინა არ ვციუ? — ქართული ქილაობა იცი, მაგრამ, ხომ ხედავ, ხელი კინადა მოტებენ... — მან, კაცი, ვაგრძელები მითი, ეს როგორ უნდა, მაქვარად მაინც? ერთის სიტყვით, შეგრძობდი. იმედე დღე ბარი ამოტყე და გვერდში ამოვიღე. მაშინვე ვაგრძობდი და დღე ხნის წაწებები კურთხები და დღედა დღე, მან დღეს სარკული ვეღარ ატყებდა. მერე თანდათანობა გაურბა მარბიები და კარვა გაუფიხილი მივგრევით ისე ვაწინა უღუდი, ახლა სოფელში ბიჭი ვეღარ გჯინის.

ეს კი ვაგრძელებ, მაგრამ სხვებს არ ვუთხი. ძალიან ბევრია მისაკვირებელი. ჩვენს ბრძოლაში უფიხილად იდგანება ბიჭი უნდა გამოიღობდნენ სამუშაოდ, ძალიან კარგი საქმეა უფიხილად და ათობობდნენ კაცი უფი ვამოვიდა რაგობით, იტობით, იმობით, რომ დანარჩენებს საუფილბანად, საქმეებს, ერთი კვირით ქალქში მივდივარ, ჩემი ცოლი, პრავდოსის უნდა ვაჩვენო, იქნება მაგის ავანტურისას რამე უფილბოსი. წავიდნენ, მაგრამ თან ერთი სანაირი მანქანა კიბრი და პაილორი წაიღეს, ათობანი საკარბილბოში მოყვანილი, განა ცეკვობის მიხედვით, ვაგრძობდი ქალქში ფერი ძვირად ფისობა, წაიღეს და მთელი ირთი კვირა არ ვაგვიტყობა, ასე უყვარდები, ჩვენ კი წყურს იდგანება მეტრები ახლად ვენახი უნდა ჩავაყვარა, ჩვენი სოფლის კომმუნენებში არაბი ასეობები, იღონე როგორმე სავადდებულ მიწიბში შრომადე გამოიფიხოს და დანარჩენს აღარ დავდივარ.

ერთხელ ვამოხი კრებაზე შევიკითხე ხალხს, უფილბა თქვენგანმა რომ წყურსად რომის შრომადე გამოიფიხოს, როგორი მისავალი გვექნება შემთხ.

— ეს იცოვლებდი, თითოეულმა ჩვენგანმა, რომ ირასი შრომადე გამოიფიხოს, მაშინ ჩვენს მიღს ძალიან არ დავუფი. მარშან რომ აგრე ვეყვანი, აუფირ მეტ მისავალი მიიღებდით. ჩვენი ვენახები ას ცენტრებზე მეტ უფილბა მოვცდებდით, ჰქონდა რაღაც, ადარც ის სიმინის ნაოფები დავუფილბობა ვაგვიმინებდით, კარბალსად მეტს მივუფიხვდი და სონასლბაყი. — მანასლბა თითქმის ერთხელად უფილბა მაგინის.

— მაგრამ და დმირი ვეყვინება, ახდები და ჩვენს მიწებს მოყვარა. როდ. მაგრამ ას საყარბამის რომ შეუკვირით, განა საყოფილბურები მიწებიც ჩვენი არ არის? მიუხედიო, ერთმანეთს ვეგვიფი ამოუფიხვდი. ჩვენს მეზობელ კომმუნენობას მეუბამით, შარშან რომ შრომადელები თობმბედი კოლოზარბი მარცდებულად დავარბეს.

— სწორი ხარ, შვილო, სწორი, მაგრამ ამ ჩვენს სოფელს აგრე ადვილად ვერ მოვიღებო, ყველა თავის ქურაზე ცილობს იარის, — მიიხიბეს ვულისტკივლით ხანშიშესულმა კომმუნენებმა.

— საქმეც იხარ, რომ თავის ქურაზე არ დეიარ, სხვის ქურაზე ბანდერ. სავადდებდი ხერხი დაქარაფა და სანამ თუწინა ვაგვიდა მაზარზე, კომმუნენობაში კი ბარი არ დავარბავ, აქამ და სანამი ცილობს ვარ და ნება მაქვსო, მიწა და სანამი კომმუნენობაში და მიწა არაო. თომეც ვაწინა ძალიან კარვადა.

— სტეფანეზ ბენდერი მოვიანდა და სანამი თუმანი ვააკეთა, — არ შეეძინა მოხუცები, — ჩვენ კი აგრე თობი ამოვი შრომადე გამოიფიხვდი. თუ მაქვარებ შრომადელები ფულად ცხრა აბაჩა და არ კოლოზი მაქვარადელი. ახანდელ იმას კი ხინდობი მოყვანავი ათი შრომადელი არ დეუბარბეს. მა როგორ მომცეს?

— როგორ მომცეს? შარშან, ჩვენ ვეგმით უნდა მოვყვინო ექვანის ტონა სონასლი, ამდებზე მეტი სიმინდი, ხუთი ათასი ცენტრერი უფიგრე, დრეცხული შრომადელობით კომმუნენების რაოდენობა სრულად საკარბისი იყო. მისათვის რომ ჩვენს მისავალი ვაგვილბებინა, თითო თითოეული ჩვენგანი საუფილბად ას ირბილდათი შრომადელები ვაქვარადელობდა. რაოდენობა და ჩალა საკარბისი იყო, რომ ვაგვილბა სულ ქურაზე რაბაქ სულ ღონეს, ვაგვილბებოდა მასველბები საქონლის სულდობა დაახლოებით სახვრე და შრომადელები მარჩ ჩვენ მოვიფიხვდა ფულად ცხრა აბაჩა, რომელიც კოლოზარბი ხინდობდა და ხუთ ლტარბადე დამაქვარადელი.

— ეგ... — იბრბენე მიუხეცები.

— ეგ... — იბრბენე მიუხეცები. სამოცი მეტრის სიმინდის ნაოფი დავღებოა იმობობი, რომ დინრე ვერ ვაგვილბობი, მურწა ხალხმა მიიხიბეს. ვენახებს რიგინად ვერ მოვიფიხთ და ასო ცენტრების ნაცვლად მეტრებზე მღვის ათი ცენტრები რაოდენობა... თქვენ იძობით, სტეფანეზ ბენდერის მოწინა ათი შრომადელები შეაღობა, მაგრამ მის ვაგვილბა რაოდენობა შრომადელობაში. იცხვრე მეტრე ვაგვილბო იყო ვაგვილბა და ღონეს საუამილბად ვერის მაზარზე ხინდობით სხვე კალბის დაბრკობა. განა იმას ვამბობ, რომ ხინდობი არ მოვიფიხვინოთ. ხინდობი უნდა მოვიფიხვო და ხინდობინი, მაგრამ რაოდენობა ჩვენი ქიტავით პედა ვაგვილბა ვენს და აქედან ღონეგრამი მიღის ქლოვის ვახსოვიდა, კომმუნენობის სიანად უნდა დავგვიღვდეს ბარაქ. პეტას მთელი სასქობა კაცობის ქალქში დაღლილი აბაჩა, რომ ვაგვილბა, თუნდე ბარაქში წაიღეს წყურსას ვაგვილბად. წაიღე ღონეგრამი ქლოვი და ცალბობით მავიდა ათობს მანეთად. ასო კოლო წაიღო. დავიგვიღობა, კოლოში რამდენი ცალი ქლოვაა?.

— ქლოვი არა, ვარგარი ჰქონდა, — მიწორბეს ერთი მოხუცი.

— ვარგარი ჰქონდა, ქლოვათი — დასაქმეს მორე.

მისა ვაგვიდა ერთხელ და კოპი ღონის დავაგვი, ბლუჯა-ბლუჯა ჩამოიფიხა ფული, წავადა შერაფე, თენადე ვამბარბობლბს და რას ხედავს, ამ იმობლბში კოლო ქლოვა თენადე ფისობდა, იქ თურმე ექვს მანეთი იდებობდა. პედაც არ იციხ, მგინა, მგინებურად ქლოვის ვაქიფებამო. დაწყო მაზარზე, რა ღონის, ეკათობინა, მანეთი უფაოტებმა, მიოტა კო, ეუბნებინა საწარვადა, ფირბონენ ქლო მანეთი ღონის, პეტაც დაღლი ირთი ცალი ფულს ციხის. ცალი მანეთი? კოვლადე და ქლოვი შეხეხი იმობლბს ჩამოვიდა და კვადამოვლბობი. ესო ფული ვამბილბავებოთ შემოვლი, თორბი იცხვ კო აღარა ჰქონდა. განა ქლო სწავლია იღონე სახეშობა წე ვაგვიან და ყველგობის ივადებინა. ახლა კიდევ ვაგვილბებებს წავსლა, კომმუნენობის დღერი უნდა ვაგვილბო, ანობა, იქვს მიზანა რაღაც, სანამაქალი. დაფის, დავარბევა, მთელ ქაოტებობას თავს ვეკვირის, რამდენი ამობინა უნდა ჩამოვიღო. აქ კი კომმუნენობაში, ვინც რიგინად და მატობინად შექმნას, იმუღებლობა, იმობლბს თუ არა, ვინც ვაგვილბეს და დაღამებამდ მინდობინი იყო.

მერედა რაგობ? იმობი რომ პეტასთან კომმუნენებების? წავლობია იმუღებლობა რომის შრომა კაცმა ასო კაცის საქმე ვაგვიფიხთ. ამ ჩვენს ჩამორბე.

უძველესი... გაჩნდა ზაზა, მზრგავალილი, წამობდა თავზე იგი, როგორც ჩრდილი. არ მაცალია და სურათი გამოხატება, გაეუზრახა მშობლის ამის გამო მკაცრად

— ჩვენი... რაღაც... ეს უნდაღა, ალბათ, ეთქვა, და მთორ სიტყვა ეკვრაც დასრულა, რომ იტყვიან განა... კეთილ და გულგულ: როგორც შეუძენ ჩაფიქრება იგი სურათს:

— ეს საიდან... ეს ხომ... ეს ხომ იამა... მზე, როგორ ინაზრება, მისი სახე, წინადა მზერა!

— რა თქმა უნდა, იამა... ამანაზე ჩემი სკოლის, ჩემი ტოლი, მეგობრები ახლის ცხოვრობს. და შენ თუნდაც გვეუცხობის, ის... გახდება ჩემი ცოლი! —

— ესა სიტყვა და შემომხედა ჯერიახანად, ტანში ციგმა ერთნეტებად აღიარა, და შეეკვიფრა: — არ ათავებელი, სურათს უღდა შეუბედი,

მკვარა გულისში, მთი, მკვარა მკვარა თვითონ იას, განა შენთვის მომხატარას, განა ზაზაზე მიპოვინა?

შეცხა გვი, მის სარდლებში დაიკვირა ზღვის სტეჟიამ, ხელდა ხელი განხლებული ჩაიქნია...

VII

გულის კაბიტანს, ლევან იამვილს, შეიკვირებდი ერთის ნახტობი, ცქცქლის გუნდში, ზეგითა გრიალში, იდეა შევიდად და წარბისაც არ ახრებდა.

შევი, გრუნა თმა მშვენიდა ძლიერ, შეგერებამს სახეს ეფინა შევი, და მეზღუადრის აძლევდა იერს ამევი მზერა, მაღალი მუხბი.

ერთად ნახსლვი ჰქონდა ღარივით (მტყუნავ ცელქობა აჩნდა სურათმა — მითროლივარ ზეულით ამოცუქნული ვიკაც ზღაბარული გოგო უარბინა).

ამბობდნენ: იყო შევიდობა როცა, ინიღბილიდნენ მისგან ქაბიტი, ქედში დასდევდნენ მის ამბავს ზოცემს თვალითა დაშეველითა ახრიალებით.

განა ზოცემანის ჰქონიათ დაჯივით, თორმე კაბიტინს სურდად გაეცინა... დასტურ მას ეთქმის, — რაც არი, არი — მესტუადრობა და გაეცისობა.

ყველას მსურველად გვეყვარება ლევან, მზედად გვიღობდა ჩემე მისი რჩევა: რაგორ იქნებანა მკვარა ლევანმაჟ კი მკვარა შესძლოდ დაგებრებულთა ცელავ მერიგება.

ხდება ხანდახან: ვეყვან მეგობარი, თითქმის დაბრუნდა და გაუბრუნდა, ღლითა და რამდენი შეინან რომ არი და შენზენი მიაქვს მშობის უღელი.

განონია, ასე დარჩები თ მშობა, უსუსნილად უსუნსამდე, მაგარი გაისმის გუგუნნი სადმე და შენი მშობის ჯაფანში ცვლებ.

მიზღვი განა ჩანს განიფიყვი, მიზღვი არის მის გულის ხმანი, და რამდენად ახლის იყავი, იმდენად უფრო ვგორდებანა მანში...

რა გაეყარებოდი, უღროდ დაზნა სიტყვა, რომელიც მე მივიცე ზაზას, სიტყვა, რომელიც მე მომიცა ზაზამ.

თვალს ვარიღებდი ერთმანეთს მუდამ, მზედად ვერბედი მტრებეგითი ვაგებობა, სიძულვილი რომ მიიჭრა გუგუნად, დავემორჩილედი მის უზნო მახილ.

დავემორჩილედი სიფუარტოს, ხალხი, რომ მკაცრადვე არის ადვილი? თუ ჩაეიარა ტიღამა ახალი, ხარ თავითი ცქცულში გადავარდობო...

ერთმა ბატარა გოგონამ რა ჰქნა, რა მძობა ვაკჭრა, რა გრწონა მაჩერა!

VIII

თუმცა ზაზასთან გულგულად ვიყავ, მთვრალად ვგერი მყავდა მშობილი, ვინც მე მთვრალა, ვინც ახლად მიყვარს, — თინდადმეული, კეთილმობილი.

მე, მშვენი ხომალს... რომ გავისმენებ, მთვრალად ვიგებ განახსენდება, მის წითურ სახეს ვეხედა ისევე და სინარელის ცქცულს მელბა!

მეცადიდავლილი ზაფხულ და ზამთარ, გულთა სანდა და მიმირტი, კაცის კაცებას იტობდა მართლად და მე მშობილადე იგი ამითი.

მან წრფელის გულით ისიც კი მამწო, როგორ ეტყვიდა ახლადმადე ცოლს, როგორ აზნაზნა, როგორ დაქაზად, თავს ევლებოდა მისი შარიზან...

ჩვენს გემზე იყო ვოლკოვი წველი — მამა და შევილი!

ჩვეითი გახლავდა ვოლკოვი მამა, ხოლო უმჯობესი — მისი ზებდევი, არ მოქცია მშობლისთვის ამას მანივდამანივ კარგი მუდვიც.

მეხედა მომხიზონმა და კირაკულმა ლამის დააჭრა ვაგმა თავისმა, ასეთ სიწყატურს როდი ჩვეულა, მაგარიმ არ ჰქონდა თავი დავისა.

და ამყავდა მამაკვი მამით, უქანასტეული — თავისი შევილით და მტერის ეტრობად დღითა და ღამით ვოლკოვი უმჯობესი.

და მამაკვირი გურამ კირახელაც იყო ამბავი და მკვლავიცხლები.

სულ იყინდად სახენათელი, მელე მელე ვამაც მუხლს არ შეუკრავდა, დაღვრებულად და შემამრეული ღელე მამს ეტრობა შეუდრეგულად.

არ ეღუღოდა ნაკვეთი მჭერელი, ფრთხილს სიტყვა, ანდაზა მველი... მიგებში გვეყვად ერთი კახელი და ღაზრო გახლდათ მისი სახელი.

სა საოკარი იყო ვამიგამ: ვერია, ვეიტეტი და თავგულიად, მეზღუადრულად მელავებს ვამბოლი, შეეუღლებოდა წაშს ახსნათი.

ხმას არ დასძრავდა იგი არასტეული, თუნდაც ვამბოდა ვეუყვა ათით.

პირდაპირ ზღვანი გადაცხროდა, თუ გქონდად ვაგებრებულად, ღაზროს ამბავი ცელვამ იცოდა და... ამით ვეყვითი დამინებულად.

აღაღართალი იყო, გულისამირი, მჭერთან ხმობლში ზღაბარული რაღაც სახლის, კახეთის ამბავს მუდამ დრის კეთილმობა მავი ზღვის ხალხს...

და განა მარტო ისინი ვიმე მანბრულად ვაგებრებოდა? მრავალი სულის სინალო ვიგებინ და გულმაც მშობა მათთან მიჩინა!

გემი კი არა, იყო უკახი მანბრულად ვაგებრებულად, ყველა ტრეგული, ყველა სოკად ვეყვარდა...

ყველა გულგულთალი გეშურდა, — მშვენი ხომალზე... რუსებაც იყვნენ, უკრახიელი მიგებიც იყვნენ, და რამდენად თქვენს მშობას, ჩვენს ნათელ სიგრძეს, მე მან სახეებს ვერ დავიფიქვო.

***

ერთხელ მიიჭრა ვოლკოვი — შევილი გასარბული, ადევნევილი, (მომავა ვურჩია, ღაზრო, თემური, — მეზღუადრების მთელი კრებულში)

მითხრა: — ვამეცა ზაზა ლიბებს რომ მანივებს ყოველად გმირისი? მე დამავიწყდა წუთით იამა... ჩვენი უზნობის ფესვი და ძირი.

ვეყვად ღელავმეს, ადვილეს ლხენით, გადამავიწყდა სიფიქვი ჩვენი. ვამეცე მისენ, რომ მიმელოცნა და ერთი მშვენი გადამეცოცნა.

გავიციეს, მაგარი ამამა გულმა განა გადავტყა ამ წინადა სურვილს და ჩავიციეს თოხამბა უნდა, ვინ იყის იქნენ დაშეშანეს მურკი.

IX

თქვენ ვინახავთ ქართველი? ამნისი რეგია, გემის რეგია, ქრისტიანული, წარწომილი... მთავარი სურვილი... დღეველი...

წარწომილი... მამა... მწინარი რომ მამაოვს, ვახავითი ნანაობდეს? წარწომილი განა ოდეს?

ასე იყო მამი, ზღვანი ხომალდი რომ ფარცატება, თითქმის ანმა მოიკვამ.

გთი, ვთი, გადაცტება.

ღელვა, ღელვა... მანზე ეღვავითი მკვირბრები, და ერთმანეთს ვეშურეს ასე, ღაზროვც, ზაზა და ჰგანაც აქ არიან.

— რა ქართი — იტყვის ზაზა და უნებურად გადმობრუნდა დაუბრუნებულს.

ზღვა მინათის ზობოქარი, მღვანის ისიც, როგორც ქართი, თითქმის ამბავს: — ეს ხომალდი ახლა მანივ სად წამიგა... რა წამია!

ღელვა, ღელვა საშინელი! — დგას ღელვანი თავმშველი, ქული ქანია მამობრავა ელვის უნდა, მანზეც დარბობს კაბიტანი, შენისულა.

დარბობს, მაგარი წარბი მისი არ თამაზობს, მე მწინია, არც კი ესმის გმინა ზღვისი. არ მორბება მეთურის საღარავო, და წარბი მისი არ თამაზობს, და თვალბში მწინვიდა მყინვარისა.

X

ზღმინ ნერვები დამწინარა ტიღამა და რიგსაც ქართი თითქმის ცხრებოდა, ჩემმა გემმა ისე დაგირაოლა, ჩემმა მამა, ცას თუ მთრომდებოდა.

განა გემი, საეუშავო და მცირე, ვამბოდა ტრახილებს და ნაღმებს? — ვაღაღად, მშებო, ჩავებრებო, ზნობლა სწორად ახლა უნდა გაჩაღდეს! —

დავამბობ, მაგარი გვიანდა იყო, ტრახილებთან განწურული ხომალდი, ფესვიერი მის, როგორც ქართი, ვალო... ერთად ღელვდნენ ზღვა, წველი და ფოღალი!

მეორე თითქმის ზღვა ერთამანად ჩაიქცა და... კაბიტინს შემახილვთ გაიხსნა: — მეგობრებო, გვირბოლითა სასახლოდ, მტრის გემთან ჩვეს მრავალკურ შევიკლევსვის, იყის მოვანა საეუშავო.

იყის დღე-ღამე-ღამე-ღამე... რომ ვეცხვიდნენ მშობელ მიწის, წყალს და ზეცას.

განახსენა რავე ვეკრებოდა, მტკაცუ იყო ჩვენი გუნდი, ვერცერთაგან მტყმწინადინი ვაგერ ნაღამა თუ ტრახილდომ შევიფიქრა.

ჩემი მშებო, არწივითი, უქნე დაბრენითი, ცელვ გასწივი წინა!

თავდაღებას აზრი უნდა, თორმე ფასი ვაგებება, ირან დღეველი ჩვენი ტყენის მობრუნებულ აღღავებადა.

ზოგიც უტრები, ზოგი ნავით გადავნიეთი ახლავ, რას შეუჭრია, შეგანიითი ტიღამა.

(დასასრული შემდეგ ნომერი)

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ნატალი შეგზურები

მხატვარი მ. თოთიაძე

სამ ფლავიან

მხევეარი მეყავესმონე

მხევეარი გოჯე თითობეჩე იაღ-
ღებუ ცხერის ვარკავის დრის აუი სიღ-
ნაღის ჩაიის სოღელ ნუქიის კოღ-
მეურნეობა „ლენინის ანდერშო“. მან
შემოირა წარტაქი იაღლეუ და სანოვ-
არბე, გაცეწო მოწინავე ქარაველი მუქე-
სენის ცხოვრების და თავის ჩანახტები
მოაწოდა ჩვენი ტერაღის მკობველეს.
დერაღის ამ ნომტრში ვათავსებო ზო-
გიჩო ჩანახტ.

მეღია „ანდერშო“

— ეს ჩვენი კოღელ მკეზიისი ვაქსიკი — ილიკეხე სიოქეხეუ ვაქსე-
დებს წან მუქეხე ვაიხე ელხეჩეხეუღ.

ცხერის სიღ მხევეარი მუქეხეხეა

კოღმეურნეობის „ლენინის ან-
დერშო“ მკეპოღი იაღე კო-
წახეღი.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ნატონობი ხმა

მოკრი პაპიპაპილი

შატარი ალ. ბანძულაძე

ყ ვარჯუნებუ დარდნობილი მივა-
ბოჯედი ქუჩაზე. მძათა სასა-
ღაოს რომ მივბოლოდით. ვეგრედ,
ქუდი მოვიხადე. ყველა იქონის ასო-
ებით ამოვყოლილ ვეგრედ. ამოვყო-
ლილ და წამდე გრინგული ამანაგე-
ბე წარმომიდგინე თვალში... ისინი
ამ ქალის განთავსებულობის
დავებზე ზრდილან...

თანხი და ურახსად მყოფი მოსუ-
ლი აქ და სრულიად ჯანსაღად დაბ-
რუნებულად... ამ გაქრდის მიუხედავად პაველ
არაკლდისის თვლები კლავ შემფი-
თხებითა და თანაგრძობით მომჩერე-
ბოდენ. მცირე ხნის შემდეგ მათობა:

...ის შატარი ბაღი...
...შარუნგული ხელი ატყავა კოჩმა
ბაღს, იგი ისივებო კოსტა და ღამა-
ხა, როგორც დავითებ უკნის წლის
წინათ.

...ავერ შეხედეთ წულში მოხილვა
კარგა ხანი ვიდრე მდურპარედი ქვე-
მოხილვა. ირავლები გაუფხვლები შეუ-
დრებდა ამ ზღვის შორეული, ყრუ
მხარე მიმდებ შემფხვება გულზე...
...ყვარჯუნების ბაგეითი გავმოხილ
ვებლ...

...ის შატარი ბაღი...
...შარუნგული ხელი ატყავა კოჩმა
ბაღს, იგი ისივებო კოსტა და ღამა-
ხა, როგორც დავითებ უკნის წლის
წინათ.

...უცხოების ხმა ვეპტოხა,
ა, ჩემი გოგი?
...თავი დაეუქნე.
...წელს მართლად დამეტო, თუ
პაველ შვირი მოვჩქე. წინათ სულ
ვერ ვმართავდი. შემთხვევად დავიწყე?
...ჰოდა, ვაუწყებ ღმერთმა.
...ჩამოვხსნიდი და ძველდურად გა-
ვახოხლე. ვისაუბრე დიდხანს, თანხი
რამ შიფოვირე. უკვე შეზინდებული
იყო, როცა პაველ აჩაკლდევანს მხარე
ზე დანატყა ხული, საცხამი მშვიდობა
და მისიერება და მისიერება ვეპტაობა.

...ვეპატრია.
...გვეტი წლის წინათ აქ, შვიი ზღვის
პირას, ანუვე ბაღში ვაგაბულობს ასე
იგივე დასაოქრებელი სერგეი ილია.
...მოვადრეულივით გაყვერბული დე-
ფენდა ზღვას, ტალღების მხარის ზღე-
ფენდა იურის და ველოდი. ველოდი და
ფიქრობდი იმაზე რომ ერთი საათის
შემდეგ ამანაგებისაგან, თორმეტსაგან
შემდეგდებოდა ვახს და მალე
ჩამოვირეხავდი მუქრ-
ნალობის მომდებელ ვახს.
...რომილაც აქ დიდხანს უკან
სტეფანოვს სულს და უძრუ-
რის დამაგრებელი შენარ-
სებულად ვერსიობით მამსაგ-
და ვეფიქროდი. ვაფიქრე
იმაზე, რომ ამ ღურჯან-
შილოდვე ზღვას
თან ამ პატარი ბაღის
მახლობლად ვტრავებდი
ღამეგრეთაგან ქე-
რათიან ქალშეობის,
რომილაც ბტრის ციფი-
თის განაგრძობი მცირედი
ვაფიქროდი და შემდეგ
თავისი სათით ციფიფი
ვაფიქროდი ისევ უძრუად
ვატრავებდი!

...კარგად, განმბრებელი ვარ...
...თავილენი მომუტა, თვითონ წამაბნე
ახამაბნა.
...გვიჩ მივინ.
...პაპიროსის კოლოფი ვაგვხინ და
ვაგუწოდებ.
...ინებო, პაველ არაკლდისი, თბი-
ლისორი "კაპიტანი"... ავერ ისამაინის
მარას დავხსნიდი და ვეკაპილით,
ვახსნიდი, წყლის რომ ვეგვდი?
...თა პაველ უნებლ უკან დაიწყო,
თავილენი ვაგვწოდებდა, კეთილად უ-
ტომებოდა.

...გოგირე, გოგო... გოგი, არა?
ხმა არ ვეგვიბა?
...დია, ის ვარ, პაველ არაკლდისი?
...მოვად და ხელი მოითხოვინა,
შრინგულად ჩამსდებ თვალბნე და
იღრმებდა, თავისი სახარი და მარად
კეთილად ამბობდა.
...გოგინ, ხმა ვეგინა, ა? მართალი
არ დადებრებოდი? ანა, შემოხე-
დით... ვაგარჯუნებ არ ვიხსებდა, მძო-
ბლით არ ამანებია, რა მოვხებოდა?
...აქ რომ ვამოგვარებოდი, პაველ
არაკლდისი, სარდაბის ცენტრა-
ლურ ორბიტულ ვედიდ. აღმოსავლეთ
პროსპექტზე მდებოდი მცირე. იქ ქა-
ლად ინსტრუმენტად მცირე დავიწყ-
არ მიმდებ, ველოდი ინსტრუმენტი. მას
შემდეგ ასე ვაგარჯუნებ და, "ფა-
ხა" ვეგვდი.

...მოხედეთ წყურბუბული თვალბნი მი-
მცირებოდა.
...ჰოდა, ვანაგრებდა... წელსაც
ახალი იმედებით განაგრძებდა ველოდი
ანას ამ უცხოებრია მოგაგრებოდა.
...ა და დავიწყებოდი წყურბუბუ ემა-
წილო, ასეთი რომ არ ვაგვი. შევის-

...ყოველ საღამოს ესტრონობით ამ
ბაღში, რომლის გვერდებზე მხოლოდ
ზღვის ტალღების მუხრებულ მუ-
ხი არაკლდებო. დიდი და ნათელი
თვალბნი მომბრუნებელი ვედი და
სანარავ მისინებოდა თვალ მშობლური
საქარავლობის შესახებ მოვუხსრობდი
ვატყებოდი...

...გაიან საღამოს ნელი ნახივით მიე-
ყვევებოდი ზღვისპირა ბუჩქბაღს. მივა-
ცოხლებდი ვეგრებოდი. კარგა ხანს ექ
ვახსიერებოდი ნელი აკომპლექტებ-
და ხოლმე მანაგაზე შემდეგ მარ-
ტოლ ვერ ვაგუგუგებოდი სახალად,
ისევ ვეგარჯუნებოდი აღმობრუნებით და
მეპოხებოდი ვეფიქრობდი მტკაუ-
ფეს: თუნი დამაგრებელი თუ არა,
აქვე ვამოგვარებოდი, კლავ შეხებდ-
ებით ვერსიობით...

...ქალშეობის სათით სახეზე მოივ-
ხეი და თან მრეგინება და ერთბაე-
დით აღსაყვად ღმობილად ვაგუგუგებ-
ბოლმე, როცა ამ ოფის ვარბოვებოდა
და სეკრეტად, დამწერებოდა თუ!
...და მინებ, მერე წულს, ისევ დარ-
ცხვებდა ხოლმე და ჩემად, თანხი ჩერ-
ჩხელის მესაყვად ნელი ნახივით.
...თბის დამაგრებობისათვის ჩამო-
ვალ... უსაუბრად!

...თბის დამაგრებობისათვის ჩამო-
ვალ... უსაუბრად!
...თბის დამაგრებობისათვის ჩამო-
ვალ... უსაუბრად!
...თბის დამაგრებობისათვის ჩამო-
ვალ... უსაუბრად!
...თბის დამაგრებობისათვის ჩამო-
ვალ... უსაუბრად!
...თბის დამაგრებობისათვის ჩამო-
ვალ... უსაუბრად!
...თბის დამაგრებობისათვის ჩამო-
ვალ... უსაუბრად!

...ჩემს ნაცვლად ვეპატრონობიან პატა-
რა, თბისუბნის ბარათი ვედიდა, რომ
შემდეგ ვეგინებოდა ვეგინებოდა მხარე შე-
ნარეც ციფიფიფიფიფი კლავ...
...თბის დამაგრებობისათვის ჩამო-
ვალ... უსაუბრად!

...თბის დამაგრებობისათვის ჩამო-
ვალ... უსაუბრად!
...თბის დამაგრებობისათვის ჩამო-
ვალ... უსაუბრად!
...თბის დამაგრებობისათვის ჩამო-
ვალ... უსაუბრად!

...თბის დამაგრებობისათვის ჩამო-
ვალ... უსაუბრად!
...თბის დამაგრებობისათვის ჩამო-
ვალ... უსაუბრად!

...თბის დამაგრებობისათვის ჩამო-
ვალ... უსაუბრად!
...თბის დამაგრებობისათვის ჩამო-
ვალ... უსაუბრად!

...თბის დამაგრებობისათვის ჩამო-
ვალ... უსაუბრად!
...თბის დამაგრებობისათვის ჩამო-
ვალ... უსაუბრად!

...თბის დამაგრებობისათვის ჩამო-
ვალ... უსაუბრად!
...თბის დამაგრებობისათვის ჩამო-
ვალ... უსაუბრად!

თეთმფრინავი გავიარე სუფთა ცის არხი და ვუბოლოდებითი ეგვიპტის ფლავიუს კაიოს. მაღლად ატავად მიჩანს ნილოსის მწვანე დაბლობი, თავისი ლანდსკაფებით და არხებით. თეთმფრინავი მშვილობიანად დავშა ავიროდროზე თეთმფრინავი აუტანელი სიკეთე და, ამიტომ მათ დავდივარ ვაუსულელები გავიერ მაგრამ ამოდ, თეთმფრინავის კარი გაიღო თუ არა, შემოვიდა ავიროდრომის მსახური რაღაც აპარატით და დაწყო დერაფრეცის გაკეთება, ამან ხელ უტანელი გახდა ჩემთვის ყოფნა — სიკეთემ და დერაფრეცის სუნმა სული შეკრახა. 5-6 წუთის შემდეგ თეთმფრინავი ანდა გასვლის ნება მოგვცეს. ჩვენი ბავაგი უკვე გავანთილო იყო სატარიონში გასასივრავად.

რომელიც სატარიონის მოხელე, ჩვენს სახურავს ეფენო, გაცა ვაგინარელებმა, არ გაუცინია ჩემი ჩემოდანი. მე ეს ვერ გავიგე და დავიწყე ჩემი ჩემოდნის გახსნა მათ საჩუქრებლად. მაშინ ეს მოხელე დამხლო მომიხილავდა და მიჩნობა — ჩვენ ნამდვილ მეგობრებს ბარეს არ უწინდებით, მათ ისე ეწინდებით. ამან პირველად გამაყვირა, რადგან ისინი თითქმის ყოველ მოგზაურს გულსმით უსწრებდნენ ყველა ნივთს. ასეთი ყოველი დამუშავების მიხედვით მძილე ვაგინები არაა. სამკითაი კავშირი ყოველთვის მხარს უჭერდა ეგვიპტელებს ეროვნულ-განმათავისუფლებელ ბრძოლაში. განსაკუთრებით შერეო ინფორმაციის შემდეგ სამკითაი კავშირი აქტიურად იღებდა ეგვიპტის ინტერესებს სხვადასხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებში. ეს კარგად ესმოდათ ეგვიპტელებს.

კაირო. ცენტრული ალაზკარი.

ნილოსი გარეშე, მისი არხებით: თავიანთი დავიროდროსა, ნილოსისა. ნილოსი ამგვარ დასწრეს ეგვიპტელებს, რომლებსაც საკუთრად იყენებენ ჩემი ძველი და ნაწილობრივ ძველი ნილოსი. გავიროდროსი იყო და არის. ძველ ეგვიპტელებს ნილოსის წყალდიდობის მიხედვით ქალღმერთის აილეს ცერესთან — შინაწილამ წარმოდგენის თანახმად ეგვიპტელები ერთდროულად იყენებდნენ იქნებ და მწიქალსაწარმოებინ. ეგვიპტელებს ნილოსის მატებისხელე, მნიშვნელოვან დღეს შემოიხრებოდა ულამაზეს ქალღმერთს აფენდენს მსგავსრად, ამ დღესწარმოებდა ხაბაბის ან აფენდელის უწოდებენ. იტალიისა ახლად ყოველ წელს ატარებენ, მხოლოდ ცოცხალი ქალღმერთის მაგივრად კობად მოკაშვალ დიდფლავს აფენდენ მინიერებენ. ბავაგი რომ დაიბადება, აუცილებელი ანაბავდენ ნილოსის და თან ჩერებენ წარმოებდენ: ნილოსი, ახლდინეტი ჩემი ბავაგი, იყის ისე მძიერი, როგორც წელ დინა ხაბაი, და სხვ.

ნილოსი მთავრობითი უდიდეს მინიერებს წარმოადგენს. იგი არა მდინარისკენ შესვლამდე ციფერი ნილოსისგან, რომელიც იქნება ეთიოპიისა და თეთრი ნილოსისგან, რომელიც ხაოვად, შუა აფრიკაში დიდებს. ეს არი მდინარე ტრიპოლის, ურდოვანი ხაროთთან (სუდანი), მერე გაივლის სუდანსა და ეგვიპტის და ურდოვან მხელეთაშუა ჯვად.

ნილოსი ყოველთვის იწვევდა განცვივრებას უდიდესი წყალდიდობით. წარმოადგენდა ფელისის უწყასნელი რიყელები შუა სასაფრედ აქვრს, ეს საჩუქრავით კიალუბს, წამებზე და-

ფეხსივარე უსაფრებო

ნილოზს თორღრია

რო და თავისებური კულტურა აქვს. თანამედროვე ეგვიპტის I მილიონად ქმ. ქმ. ტერიტორია უკეთია, მაგრამ მისიანობა მხოლოდ 35 ათას კმ. ტერიტორიაზე ცნობილია. დასუსტებული უდაბლობის ადამიანის შეუფერხი ბრძოლა არ აძლევს ამ უდაბლობს გავიარების საშუალებას. იქ, სადაც ადამიანმა შესწავიდა ან შეინახა ბრძოლა უდაბლობს წინააღმდეგ მიწის ფართობი სიღრმე კერძო უმეტესა ძველი ეგვიპტის მთელი რიგი ქალაქები და სოფლები აქმდენ დასახლებული ასეთი სიღრმე კერძო. ეგვიპტის მოსახლეობის რაოდენობა, თუკანაწენლი ცნობებით, 23 მილიონამდე აქმდენ.

ეგვიპტე მართლად სოფლის მეურნეობის ქვეყანაა — უშოვარესად მგზამეობის მიხედვით. ბამბა შემოტანის იქნა მე-19 საუკუნის დადგენ. მან თანდათანობით გადგინა ისეთი კულტურები როგორცაა ხორბალი, კვავი, ვენახი და სხვ. ბამბა ეგვიპტის მთავარი საექსპორტო საქონელია, ეგვიპტის ბამბის ვადადამუშავებელი ფაბრიკები არ გაჩნდა. ეგვიპტის მართლად მისაღწეობის ფელაქები ან ფელაქი შედგენს. ფელაქი ქართველად მსწენს ნილოსს. ფელაქი შეხედულებით და გარემოებით ძველ ეგვიპტელს მოგავიგენებს. სიმაღლე საშუალოზე ცოტად მაღალია, გრძელი ფეხები, ფერო ფელაქი ხასიათით მშველია აუჩქარებელი, სწრაფი ლამაზის დარბს მამათავს ენსტრუქციას.

ეგვიპტელების მართლად რელიგია მამა-ადამიანა და ძალიან მორწმუნეები არიან. ეგვიპტელებს წინა კრიტიკებით იყენებ. მე-19 საუკუნეში

ეგვიპტე არამდინა დამიერებს, არამდინა მოსახლეობის ძალით გამამაღიანება დაწინაურებს. ქრისტიანი მოსახლეობის სახსრად დედნის მხოლოდვად არამდინა უნესტელს მათი მილიონი გამამაღიანებს. ადამიანს ეგვიპტელს მამამაღიანებს გარდა ქრისტიანული ან კობაქური რელიგიის მიმდევარი ეგვიპტელები ცნობილები. მათი რაოდენობა სამ მილიონამდე აქმდენ. კობაქური რელიგია ეგვიპტელებში არიან რაოდენობა აქ ისინი მუშაობენ დაწესებულებებში, ბანკებში, სახელმწიფოებს და სხვ. მილიონამდე სხვადასხვა რელიგიის, მათ შორის საწმუნეობის ნიდაფრე მტრობის არა აქვს ადამიანს. მათი უმთავროვანა და ტრადიციული თითქმის ერთნაირია.

ფელაქი საუკუნეობრივ ტრადიციის თანახმად არა ეგვიპტელ ქალს არ შეიარაღებ, ასევე ფელაქის ქალიც სხვა ქრონების კაცს არ ვაგუებენ. წინააღმდეგ შემთხვევაში მათ ვაგუებენ კაცებზე.

არამები და თურქები დილობდნენ ეგვიპტის ვადტარებით ამბილიან-ტროლუო პოლიტიკა. მაგრამ უკვდავ-არაფერი გამოდგინა. ეგვიპტელებმა ახლი პოლიტიკის სასტიკი წინააღმდეგობა გაუწიეს და თავისი კულტურა და ტრადიციები დამდენ შეინახარეს.

გარდა ფელაქების და კობაქების ეგვიპტელები ცნობილები ძველ ხალხია წარმომადგენლები. ნილოზების, სუ-დანელების, იაზინების — ბედურები.

— „სიანი“ (ბატონი), — ასე მოიძივრია ტუქის მქოლობა, როცა მას სასტუმროში მიუვიდეს, სამკითაი კავშირი რომ არ ყოფილიყო, ჩვენს ტანჯვას ბოლო არ მიიღებოდა. მხოლოდ სამკითაი კავშირი აღმოჩნდა არამების ნაწილიც მეგობარი.

ახე სუპარნო ჩვენ უკვე კაიოს ერთ-ერთი სასტუმროს მიუვიდეთ.

„სიანი“

როგორც ცნობილია ეგვიპტე ან „სიანი“ (ნიწვავს სამყაროს ცენტრის), როგორც ეგვიპტელები ეძიებან თავის სამშობლოს, წარმომადგენს უძველესი ქვეყანას, რომელსაც თითქმის 5 ათას წლის ისტორია და მეტად ზილდა-

ბარაკი ზედმეტია. უცხე ნილოსი კატასტროფულად იწვევს აფიდებს და თანდათან იბღვება მიწითილო ფერი. აფიდის ბოლოში მდინარის დონე 35 მეტრის სიმაღლეზე აღეს აფიხებოში — 42 სექტემბერში — 72 აღეს, აფიხებოში შუა რიგის ნილოსი უმაღლეს წერტილად მიდის 75 მეტრს ადრეს. შემდეგ მდინარე კვლავ იწვრცლება თავის ნორჩა-ლოტი დონეს და მიწითილო-ღვრივი ფორცისებრი იცვლება.

არ არის ამის მიზეზი? — ეთიოპიის მთები, საიდანაც იქნება ციფერი ნილოსი, ზაფხულის თვეებში განაწუფებელი მიდის კობაქური ტროპიკული წვიმები. ეს წვიმები იწვევს თითქმის ყველა დი-

ნილოსი აფიდად.

ნილოზი-ეგვიპტის ძვიდა

არც ერთი მდინარე მშობლის არც ერთი ხალხის ისტორიაში ისე იდენ რილს არ თამაშობს, როგორც ნილოსი. ეგვიპტე წარმოადგენლია

აფრიკისა და სხვადასხვა

აფრიკა

JIRI HANZELKA - MIROSLAV ZIKMUND
AFRIKA
SNU A SKUTEČNOSTI
Ciziti svitani

ირი პანსლავა და მიროსლავ ზიკმუნდის წყნის კომუნისა და სინამდვილის აფრიკა" მითხრო ჩუხური გამოცემის სურსებზე - ავტორების პორტრეტები. მარჯვნივ: ახვე წყნის რუსული გამოცემის სურსები.

პრჟი HANZELKA MIROSLAV ZIKMUND
AFRIKA
SNU A SKUTEČNOSTI
რეს შრევი მოსახლეობის ფართო მასების სიღატაკე და უღუბლა.

1947 წლის 22 აპრილს ჩეხოსლოვაკი ახალგაზრდა ინჟინერი ირი პანსლავა და მიროსლავ ზიკმუნდი ჩეხოსლოვაკური ავტობიოლით "აფრიკა" პარიზად გავიდნენ და შეუდგნენ თავის შესწავლაში მოგზაურობას დღემდამდე გაგრძელებული იქნა. ირი პანსლავა და მიროსლავ ზიკმუნდი 21 ქვეყანა და დასაწყის 38 699 კილომეტრი. შედეგად თავისი ტრასა კვიტარსკი გუმბე დატვირტეს და სამხრეთ აფრიკის შემოსავლად გარეზაზრინეს. ი. პანსლავასა და მ. ზიკმუნდის მოგზაურობის

შინაინ იყო გამოუცდადი ტრასა ტექნიკური შესაძლებლობის და სხვა დიდი გამოცდილებით ახალი სურსების შთაბეჭდილობის რაღაცისა და ბეჭედით სიტყვისა სწავლებით თავიანთი დატვირტები მათ შეკონკრეტად დატვირტები და კითხვარზე სამშობლოში რომ დაბრუნდნენ, შეკონკრეტად ტრასი ფილიპ აფრიკა, რომელიც სამკობა ქვეყანის ეკარგებუდ შეუპირათ, მიღ დასაწყის სანებრ შედურ წიგნი. იური და სინამდვილის აფრიკა" რომელიც უმთავრესად იმითაა სანებრტეს, რომ მასში შეუღამაზრულად და დუბინავრულად გადმოცემულია მოგზაურობა უსუსლო შთაბეჭდილებანი, საკუთარი თვალით ნახული და საკუთარი სურათი გაგონილი. წყნის აღწერილობა არა მარტო აფრიკის ბუნების სურათები - უდღევდვანი უღამაზრების მისხნახე სიღატაკე, კლიმატური ადპირი სანებრების მიღწელობანი მიიანი ნაინარიობა და სიღამაზე, ტროპიკული აფრიკის უსერი ტყეების ურდოვრის დაუნა მდღეობი შედარებით და თანდევრული სანებრები. ავტორები ამათ გვერდით გვეგონება ავტორები აფრიკის მრავალ მკვირთა ცხოვრებას, ზენ ჩვეულებრივ და რელიგიას, იძლიენი მათი სხვა სხვაობის, საყოველთაოებრები კურუტელების, ტანსაცმლის, შრომობის, ფილოლოგიის, ცეცხისა და მუსიკის მუსიკის. ტრასირების მასალებად დატვირტეს ისტორიული და სოციალური კონტრასტების მართალი სურათები; იური და მიროსლავ, უძველესი ხუროთმოძღვრების შესანიშნავი მშენებელი, დიდი ცივილიზაციის ნამუშები და დიდკაციების ბრწყინებულ სახსარებში, მყო-

რეს შრევი მოსახლეობის ფართო მასების სიღატაკე და უღუბლა. ჩვენს ხელთ არის აწ წყნის რუსული გამოცემა ჩვენებად გამოცემა ირი ტრასი მოგზაურობად ქვემოთ სანებრ ტრასად ათავსებუთ ერთ ადგილს, რომელიც ამწერილობა მუსხინავრული სანებრის ერთ რელიგიური წესებულების უსუშობაობაშია.

ღილის ოთხი ნახევარი, სტამბეში საბრტაკო მანქანები ათასობით ბეჭედზე გავრცობა აბაზული და ევროპული ნებზე, საავადმყოფოები მოუხუტებლად დატვირტეს იცულებად დაბანი მომწოდებელი ქალბები. მუკურები დუბინავრის ახერგები, რომ დროე შოპირად უფრტეხებს და კანუ-ავტობილების ცხელ-ცხელ პურია და უსუსუნა. ისლანდის სანებრის არაბთა ვაჭრებში უფირი ადამიანი ტრასირებს, რომ მალ-ღრენ შოპირების ახალ მასებზე დადის. ისლანდის არაბებს კი არ სინებია. ისინი რამაზანს იტანენ.

ჩვეყნის ყარისზე

ირი პანსლავა, მიროსლავ ზიკმუნდი

დროს ქანახელი ვაზთა, მაგრამ ჩვენს შიგნად ისეთი თავგანწირული ნებრ-რომლები და შეშინებულნი ნებრ-რომლები ემართილებენ ჩამადას ნებრებს. ტრასირებიანენ კირიგალიანენ მიმავლ ვაზზე ჩვენთან ერთად სტავროთი მანქანისა ისხდნენ არაბთა ურდოვრები და ვაჭრისკვი-ხეზუ-სტავროთი უფრო წიგნი დროს მათი კიდევ მაალა იდგა. ყნელი იყო ჩვენი თანამგზავრების ისტობიბითი შემოხილის ატანი, მეტადრე, როცა მათ თვალში იყო "უფრტეხი" გემრთი თვალის მართად შეშინებულნი ზოგნი ჩამადას კედლობიან ისხდნენ მიწეზე, ზოგნი კიდევ ბაზრას კიდებენ და ოცხლები და შრსავნ დათვლილი რაბები ლეგირებენ იდგნენ ქვეშა ზოგნი ხალხის კედლობიან ისხდნენ მიწეზე, ზოგნი კიდევ ბაზრას კიდებენ თან იყვნენ ბებულები ისინი ელდობანდნენ. მაგრამ მათი ლოდინი ჩვენს ლოდინს რთვად ვადა, ეს იყო შინობითა და წყუტვლითი იდგნენ ვაჭრებთან ადამიანების უღრტეხი უღრტეხი ლოდინი. მაგრამ ახ სადამის სწავრული საყვირების საგანგებო ლე-ილმა დაბრავა. თუქვა ომის დამთავრებლად უაზრე ლოდინი ვაჭრთა სახსრული გავცემა მარტეხი ვაჭრების სავაჭრო სავაჭრობისა და ნებრების მოალოების გავაქრებდა, სერკანავაში კი საყვირი ტარებენ დასახლებული მოსახლეობის დასახლებული. ირი ავტორებიანენ მათი დროე რელიგი და უძველესი ხუროთმოძღვრების ფიგურის ტრასირული შთაბეჭდი-ერთი წიგნის შემდეგ სიცოცხლე

არაბი მუსხი, რომლებიც ბევრ ცარიადუნენ მძიმე ცარხობით გეგრა მავანი მოსეს იდგა ფიგურა. ჩვენს ხელთ არის აწ წყნის რუსული გამოცემა ჩვენებად გამოცემა ირი ტრასი მოგზაურობად ქვემოთ სანებრ ტრასად ათავსებუთ ერთ ადგილს, რომელიც ამწერილობა მუსხინავრული სანებრის ერთ რელიგიური წესებულების უსუშობაობაშია.

არაბი მუსხი, რომლებიც ბევრ ცარიადუნენ მძიმე ცარხობით გეგრა მავანი მოსეს იდგა ფიგურა. ჩვენს ხელთ არის აწ წყნის რუსული გამოცემა ჩვენებად გამოცემა ირი ტრასი მოგზაურობად ქვემოთ სანებრ ტრასად ათავსებუთ ერთ ადგილს, რომელიც ამწერილობა მუსხინავრული სანებრის ერთ რელიგიური წესებულების უსუშობაობაშია.

არაბი მუსხი, რომლებიც ბევრ ცარიადუნენ მძიმე ცარხობით გეგრა მავანი მოსეს იდგა ფიგურა. ჩვენს ხელთ არის აწ წყნის რუსული გამოცემა ჩვენებად გამოცემა ირი ტრასი მოგზაურობად ქვემოთ სანებრ ტრასად ათავსებუთ ერთ ადგილს, რომელიც ამწერილობა მუსხინავრული სანებრის ერთ რელიგიური წესებულების უსუშობაობაშია.

აფრიკისა და სხვადასხვა

19 ივლისს, დღით, ვაჭრებმა და რადიმე აფრიკა მთელი ისლანდის სანებრისა-სამოხლის მითი ბორტე მიხვედნენ პარკისადაც ადამიანების სანებრის მიმინებულად ვაჭრის მიხვედნენ. პარიკისადაც სოფლებში იდგნენ დაწყო რამაზანი, მრავალ მანგრობის ოფი, როცა ალამა მორწმუნეტი უფრთის წარმოუტეხანა დიდამიწეზე, იმ წიგნით, როცა ის თანზე ნამალა მთავარ ჩამონებდა, უსუსუნა ახ საწყარი ოთხი კვირით ურთობადას იდგნენ.

ღმე იტყვად დიდ და-ღამაზე. შინ ამოსვლებად ჩასვლამდე მორწმუნეტი აგრძელებს აქვე ქამა, სხა თანამგზავნი მიწეზე და მორწმუნეტი პარიკისადაც სოფლებში იდგნენ დაწყო რამაზანი, მრავალ მანგრობის ოფი, როცა ალამა მორწმუნეტი უფრთის წარმოუტეხანა დიდამიწეზე, იმ წიგნით, როცა ის თანზე ნამალა მთავარ ჩამონებდა, უსუსუნა ახ საწყარი ოთხი კვირით ურთობადას იდგნენ.

ახალი პაროსნობა

რა არ სცადა, მაგრამ თავი ვერაფრით ვერ ისახელა: ხალცილიან ჩაქვიდა, ყველგან ჩაქვა ცისარტყელი. თქვა: „ეთუის ტამარს დაეწვე, მაგრამ უკვე დამწვარია!“ აიღო და ბუშუის თარგმნის — „ესეც დიდი ტამარია!“

შპ-ჩრდილის პირი ოსპაპს

შენ რემბრანდტის კონტრასტი ხარ, უმაღლოდ მეღს და სელებს; მისი ფუნჯი ბნელს ანათებს, შენი ფუნჯი მზეს აბნელებს.

დიდი აღმართი და პაპარა პირაპაპი

„ვერ გამოვითა, როგორ არჩევენ დიდს და პატარა აღმართებს?“, „პატარა რთა და დიდ აღმართებს, ცხვირს მაღალ სწებს და თვალს აბრიალებს, ხოლო როდესაც გამოაგდებენ, საშად მოხრილი აღმართებს, ამაყი თავი მხრებში ჩაურბავს, თითქოს საბარალის თავი არ ეტა. რთა ტალანტი ღიღად აღმართებს, რისხვის საყვირებს არ აბმინებს — დიდი აღმართი ვერ განადიდებს დიდი ბუნების აღმართებს! — მაგრამ როდესაც გამოაგდებენ, კვლავ სიამაყის განცდით იცხება, რადგან უხუმდით არ უზომია კაცის წონა და კაცის ღირსება.“

საპაპა ზაქალა

ავღანური არაგები

საომაი რაჰიტხა

ერთხელ მოლასთან ერთი კაცი მივიდა და სთხოვა: — ო, მოლა ილოცე და სთხოვე ყოვლისშემძლე ალაას, ვაჟიშვილი მამუქოსო. — ცოლები გყავს? — რა საოცარ შეკითხვას მამლე! ცოლები რომ მყოლოდა, შენთან მივიდოდი.

სასამილო პასუხი

— მასწავლებლო, რატომ ხუტავს შონადირ სროლის დროს ცალ თვალსო? — თუ ორივეს დახუტავს, ვერაფერს დაინახავსო.

მირახი პიტი

ერთი ექიმი სასადალოზე მიხედისას სახეზე ზეწარს იფარებდა. პიტიხეს: ამას რას ჩადიარა? — იმ მცველებულებისა მცხეცენია, ჩემთან რომ მყურანლობდნენო. — მიუგო ექიმმა.

საინგერესო უაჭავი

ზიტაზინი A ზვიანის ლშილიდან

სამხრეთ ამერიკის ქვეყნებში ვიტამინი A-ს ჩვეულებრივი აბები კიდებდა ზვიანის ლშილიდან, ამ ქვეყნებში საერთოდ უაჭრავ ზვიანებს იჭერენ.

ხელოვნური ნივთიერებათა მოცულობა

სხვადასხვა ქვეყნებში ახლა იმდენი პლასტიკის ტიპის ხელოვნური ნივთიერებები კიდებდა, რომ თავის მოცულობით ეს წარმოება აღემატება ალუმინის, სპილენძის, ცინკის, თუთიის და ტყვიის მსოფლიო წარმოებას ერთად.

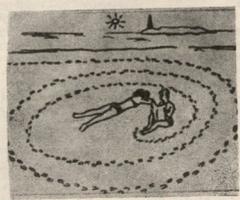
შურანდ „დროშის“ №8-ში მოთავსებული კომპოზიციის პასუხი

- პო რ ი თ ე მ ტ ა ლ უ რ ა დ: 3. ლექსიკა; 7. მიგრანდული; 10. ფრანკო; 13. კანტი; 14. პიპალო; 17. უნი-ტა; 18. კრისი; 19. კალდოლია; 23. ხანოა; 24. სიგმა; 25. მილია; 27. პანს; 28. გენა; 30. დომინიო; 31. კელინ; 32. აინან; 33. აბატო; 34. კლავესინი. გერტიკატორად: 1. ბულში; 2. ვალუა; 4. ამოცი; 5. ვირაო; 6. არაგინი; 8. აბრა; 9. გულუოსი; 11. ცხელი; 12. კანონი; 15. კაკაო; 16. რკალი; 20. დარდანული; 21. ვარსკვლავი; 22. ამონიაკი; 25. მიზია; 26. ალოია; 28. ონდალი; 29. ვიბრატიო.

ჩინოსლოვავური კუმორი

— თქვენმა მეზობელმა განაცხადა, რომ აქ თურქი იაგს კრიან ვოლუ შიპანსი..

უ ს ი ტ ვ ო ლ

— ხელები ზევით, — და არავითარი ხმაურის გარეშე სას. სავ. სახ. ბიბლიოთეკის მდილის

გარეკანის პირველ გვერდზე: უბი მოსავლო. ფეხალი ფოტო რ. აკო ფოვ. მეოთხე გვერდზე: ფერადი ფოტოტექნიკა გ. რაზმაძისა

რედაქტორი გრ. პაპაშივი | სახელმწიფო კოლეგია: შ. ბუაჩიძე, შ. გვინიძე (პ/მე. მღვივანი), ი. გიგინეიშვილი, დ. ლომიძე, შ. სააკაშვილი, ი. ციციშვილი, ნ. ჭელიძე, უ. ჯავახიძე.

რედაქციის მისამართი: თბილისი, რუსთაველის ქ. № 42, IV სართ. | ფანი 8 816. | გარეკანი და მხარეთა გვერდები ტელეფონით: რედაქციის—3-52-89, პ/მე. მღვივანი—3-95-88. რედაქციაში შეიძლება მისაღება ავტობუსი არ უბრუნდება.

ხელოვნურილისა დასაბეჭდელად 15/11-56 წ. გამოქვ. № 91 კალ. ზომა 70X108/გ. 1,5 კალ. ფურც. ნაბეჭდი ფურც. 4,11. ტირაჟი — 15.000. შეკვეთის № 476 უც 05271

Ежемесячный общественно-политический и литературно-художественный журнал „Д р о ш а“ (на грузинском языке)

გეორგიული
ბიოლოგიური

უზბეკის მეტეოლოგიის ინსტიტუტის მკვლევარნი: ი. ფილიპოვი და ს. სუციშვილი
თბილისში გახიზნის დროს.

ფოტო ფ. კრიმსკიხა.

6.1.13/34

საქართველოს
საბუნებისმეტყველო
მეცნიერებათა
აкадеმიის
სამეცნიერო ცენტრი

